QUÆSTIO
MEDICO-CHIRURGICA,
AN
CATARACTÆ CONFIRMATÆ;
Operatio Chirurgica unicum Remedium.

Propoſita à R. D. ANTONIO MAGNOL, Regis Conſiliario & Medico, in celeberrimâ Monſpelienſium Medicorum Academiâ Profeſſore Regio digniſſimo; Inque Præſidiali Curiâ Conſiliario Honorario.

Quam, Deo favente, & Auſpice Dei-parâ, ad primam Apollinarem Lauream conſequendam, in Auguſtiſſimo Monſpelienſis Apollinis Fano, Die Menſis Aprilis Anni 1731. ab horâ octavâ ad meridiem, publicè enucleabit, ſolvet, propugnabit PETRUS LAULANIE' *Salvaterrenſis apud Aginnenſes, Artium Liberalium Magiſter, ac Medicinæ Alumnus.*

Biblioth. Broussonnet

Broussonnet

MONSPELII;

Apud JOANNEM MARTEL, Comitiorum Occitaniæ & Univerſitatis, Typographum, 1731.

R. R. D. D.

PROFESSORES REGII.

Illuſtriſſimus D. D. Petrus CHIRAC, Regi à Secretioribus Conſiliis, Archiatrorum Comes.

DISPUTATURI.

R. D. Franciſcus Chicoyneau, *Cancellarius & Judex.*
R. D. Bezac, *Decanus.*
R. D. Antonius Deidier, *Sancti Michaëlis Eques.*
R. D. Petrus Rideux.
R. D. Henricus Haguenot.
R. D. Jacobus Lazerme.
R. D. Franciſcus Chicoyneau, *Filius, Patris Coadjutor.*
R. D. Gerardus Fitz-Gerald.

DOCTORES ORDINARII.

M. Hugo Gourraigne.
M. Petrus Fournier.
M. Petrus Guiſard.
M. Antonius Ferren.
M. Andreas Cantwel.
M. Franciſcus Imbert.
M. Claudius Chaptal.

Hinc fletus & ſuſpiria, illinc effuſa gaudia non ambiguè teſtantur oculum corporis organum eſſe pretioſiſſimum, cui forte vitiato nunquàm ſatis invigilat oculatiſſimus medicus, ibi enim non datur minimæ incuriæ locus, ubi nullus gravi ſine periculo morbus.

Indè facilè intelliges, VIR NOBILISSIME *non inſcitè à me laudari iſtud munuſculum, quod reverâ in ſe magnam habet laudem, at major ad illud accedet, ſi non reſpuas, maxima ſi probaveris.*

Quis enim neſcit Te partes viri ingenioſi, &, ut aïunt, emunctæ naris facilè ſuſtinere; non id ſanè ignorat quiſquis ſales urbanos, graves ſententias, nec non & nitentes floſculos, quibus abundas, audivit; non qui in enodandis intricatiſſimis negotiis tuũ acumen expertus eſt; non qui innatam atque uſu comparatam facundiam delibavit; hæc tui ingenii laus præcipua VIR NOBILISSIME.

At major eſt indolis & virtutis; eccu-

jus enim apud Aquitanos haud peperit admirationem (penè dixi invidiam) blanda oris comitas, benignitas, fortitudo, autoritas, & digna omni ævo celebrari beneficentia? Quid itaquè mirum eſt, ſi magnatum deliciæ, plebis perfugium, omnium prædicatio à teneriori ætate evaſeris?

Talem Te natura fingebat ſurculum avitæ gentis nobilitate præfulgentem, quæ domi militiæque floruit ante annos tercentum, per quod temporis ſpatium in cæteris præclaræ Fumeliorum gentis proceribus, ſummum decus aſſecutus eſt Franciſcus Regum Franciſci primi & Henrici ſecundi, Stipatorum Præfectus, Marieburgi Gubernator Regius, apud Solimannum Turcarum Imperatorem Legatus, quem, proh Superi! atra Calviniſtarum proſapia ex Oriente reducem domi mactavit.

Is cariſſimum nominis pietatiſque hæredem Filium progenuerat, qui Regi

Henrico tertio fuit à Cubiculo, gravis armaturæ equitum Præfectus, Eques Torquatus, pro Religione, Patriâ, Regeque in Cortraſiacâ pugna armatus occubuit.

Enituit indè mirificè Fumeliorum gens, quâcum affinitate ſancire honorificum duxere inclitæ Principum, Ducum, Comitumque ſoboles, Durfortiorum ſcilicet, Lautrenſium, Aſtarocenſium, Lomagnienſium, Caumonenſium, Pontiacorum, Armeniacorum, Mirapellenſium, & Abreticorum, quæ non ſemel ad ipſos Galliæ, Navarræ & Aragoniæ Reges ſanguinem Fumeliorum inito fœdere tranſmiſere.

*Nec-dùm tamen gloriæ metam attigerant Proavi Tui, V*IR NOBILISSIME*, donec ſibi Aligenſis, Lectorenſis & Nivernenſis Eccleſiæ infulatos Præſules adſcripſere Fumelios.*

.Ad hæc benè multa accedunt poſteris demandata, quæque paſſim legere eſt in Thuanâ hiſtoria, aliiſque rerum galli-

tarum ſcriptoribus, in quibus haud ſunt obliteranda Montiſlucci Nobilis Aquitani, & Galliæ Mareſcalli Commentaria, de quibus jure merito decantari poteſt, quod Tullius de Julii Cæſaris nudi ſunt, *inquit*, recti & venuſti, omni ornatu orationis tanquàm veſte detracto.

Quibus ſuperſedere cum nimia rerum copia, undè inopia perſæpè paratur, tum ratio modeſtiæ tuæ exigunt, cui morem gerere ſuadet meus in Te animus, ut pateat quàm ſim Tibi ſemperque ſim futurus, VIR NOBILISSIME, *ſincero grati animi affectu, & pleno reverentiæ obſequio, addictus & devotus.*

PETRUS LAULANIE,
Salvaterrenſis.

Dabam Montiſpeſſulani
ipſis Kalend. Aprilis,
Anni 1731.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA;

AN

CATARACTÆ CONFIRMATÆ Operatio Chirurgica unicum Remedium.

QUOD Latini *Suffuſionem*, Græci *Hypochima* nuncuparunt, illud Oculorum vitium *Cataractæ* nomine metaphoricè uſurpato in foro Medico deſignari ſolet.

Per Cataractam autem intelligunt omnes Ophtalmiatri eam cæcitatem, aut notabilem ſaltem viſûs imminutionem, in quâ pupillæ color naturalis in alium mutatus eſt.

Quippè quod ſpectatori ſuffuſi oculi pupilla apparet griſei, albicantis modò,

frequenter qualis margaritæ, interdùm flaveſcentis, fuſci, aliuſve coloris ab eâ nigredine plurimùm ſemper diverſi, quæ in ſanorum Pupillâ cernitur; Viſus autem in ſuffuſo Oculo hebes, ſi imperfecta, abolitus autem penitùs eſt ſi perfecta confirmataque ſit Cataracta.

De cauſâ autem viſum ità lædente, de impedimento nimirùm in oculo, quo radii lucis intercipiantur, ne ad retinam pertingere queant, quamvis illudmet à ſpectatore cernatur, apud ævi hujus Medicos Chirurgoſque diſputatur.

Nonnulli Membranâ quâpiam Pupillam obvelari aſſerunt. Ex his autem alii hanc Membranæ ſpeciem è partibus craſſis, pituitoſis, ſimilibuſve in aqueo humore concretam juxtà receptam jamdiù Antiquorum ſententiam exiſtimant, eamque modò uveam inter & corneam, modò inter uveam & cryſtallinam lentem collocant. Alii verò membranam hanc Pelliculam quamdam induratam, in corticis modum é facie cryſtallini deciduam putant, quæ margini uveæ circulari applicata Pupillam obturet. Hi ergò impedimentum opacum membra-

neum in Camera poſticâ aquei humoris ſemper, illi verò in utrâque indiſcriminatim locant.

Quidam verò Neoterici, inter quos aſſertores præcipui *Briſſæus* Medicus ac *Magiſter-Janus* Chirurgus, vitium Cataractæ in opacitate cryſtallini corporis dumtaxàt conſiſtere docent.

Sententia tamen hæc utut novitatis caractere in mente quorumdam prædita, vetus ſatis eſt; quippè quòd ſexaginta antè annos à Chirurgo quodam Pariſienſi *Laſnier* nomine ex obſervationibus propriis promulgata fuerit; huicque adſtipularentur celeberrimi Phiſici *Gaſſendus*, *Roholtius*, *Mariottus*, aliique, ut in eorum operibus quiſque legere poteſt. Sed & antè hos omnes ſententiam hanc publici juris fecerat *Guernerus Rolfincius*, tùm ex obſervationibus propriis, cùm ex doctrinâ, quam ex *Quareo* Medico-Chirurgo Pariſiis hauſerat. Quin etiam adhùc antiquiùs at ſimiliter ſentiit *Petrus Borellus*.

Ex his deducendum datur, vel ex obſervationum paucitate, vel ex Hominum imprimis invidorum præjudiciis, vel aliâ de cauſa ſententiam hanc de

Cataracta ab opacitate Cryſtallini aut ſpretam, aut in oblivione fuiſſe derelictam, ipſiuſque aliquot tantùm ab hinc annis reſtauratores extitiſſe *Briſſæum* & *Magiſtrum-Janum*, qui obſervationibus frequentioribus edocti eam ſanè confirmarunt, ſtabilierunt.

Prior de Pelliculâ in aqueo humore ſententia non ſolùm, ut opinio vetus, apud vulgum invaluit, ſed & à quampluribus Clariſſimis Viris, quos inter acriùs inſtare videntur *Wolhouſius* peritiſſimus Ophtalmiater ac *Freitagius* uterque, ulteriùs propugnatur ac elucidatur. Hi tamen peritiſſimi viri pelliculam in camerâ duntaxàt poſticâ aquei humoris admittunt.

Nos libratis, quæ pro utrâque ſententia hucùſque allatæ ſunt, rationibus, brevi, prout hujus Diatribæ ferunt limites, aſſerimus ſuffuſionis cauſam proximam ſimul & continentem eſſe *opacum* Pupillam inter & vitreum corpus *impedimentum*, quod modò Pellicula in aqueo humore poſt iridem concreta, modò lens ipſa cryſtallina opaca exiſtit.

Ob id enim. 1°. Radii lucis ulteriùs ad vitreum haud penetrabunt, hinc eo-

rum nulla in retinam tranſmiſſio nec actio, hinc cæcitas; vel ſi impedimenti opacitas ad gradum ultimum evecta non fuerit, Peniculi lucis ſummè debiles retinæ villos ferient, pluresque ab objecto emanantes penitùs etiam intercipientur, hinc levis in retina impreſſio, viſûſque proindè hebetudo ſumma.

2°. Cùm radii lucis impedimentum opacum non penetrent, eos vel à Pelliculæ Pupillæ obverſâ vel à cryſtallini, prout caſus obtigerit, ſuperficie per Pupillam ad ſpectatoris oculum reflecti neceſſum eſt, & quidem in reflexionis hujus puncto pro naturâ ſuperficiei reflectentis modificatos diverſimodè, hinc tràns Pupillam velut macula cernetur colore prædita in ſubjectis variis vario; color tamen ille qualis margaritæ frequentiùs obſervabitur, quòd cryſtallinum corpus inſpiſſationis aut exſiccationis actione opacum factum, iſtiuſmodi colorem, ut experimenta edocent, potiſſimùm referat, quòdve Pellicula in aqueo humore denſata ſœpiùs hujus ſit coloris.

Cur autem modò Pelliculam, cryſtallinum modò opacum, ut impedimentum viſioni in ſuffuſione admittimus? Quod

à Viris fide dignis pro utrâque ſententia obſervationes prolatæ fuerint. Et quidem apertis Scalpello poſt mortem ſuffuſis pluribus oculis, in aqueo humore nulla pellicula, at cryſtallinum tantummodò corpus induratum, friabile, atrophiâ ſæpè velut correptum, mole imminutum, limbo haud adeò firmiter, ac ſolet, ligamento Ciliari adhærens; ſemper autem opacum compertum eſt. Obſervationes ejuſmodi numeroſas ſanè comperies, ſi colligas ſimul, quas fecere *Briſſæus*, *Magiſter-Janus*, *Heiſterus*, tùm etiam *D. Mareſchal* Regis Archi-Chirurgus, *D. Petit* Medicus, *D. Mery*, (*vide Act. Academ. Pariſienſ. ann. 1709.*) aliique Recentiores, ut, quas jàm ex *Laſniero*, *Quareo*, *Rolfincio*, *Borello*, aliiſque memoravimus, recenſere neceſſum non ſit.

Prætereà ſi variis operationis hujus chirurgicæ, quæ *Cataractæ* nuncupari ſolet, circumſtantiis attendamus, non Pelliculam, ſed cryſtallinum corpus acu depreſſum quàm ſæpiſſimè fuiſſe comperiemus; quòd corpus globoſum operatoris acûs apice deprimi interdùm conſpectum fuerit; quòd in fruſtula

craſſa, anguloſa diſſilierit corpus illud dùm deprimeretur; quòd durities ejus ac reſiſtentia in acûs apice ab operatore inexpectata quandòque percepta fuerit; quòd ſtridor quidam in depreſſionis actu auditus ſit; quæ ſanè non competunt membranulæ molliculæ ac tenui, quæ ponê Pupillam poſita foret.

At quod dubium omne tollit, apertis poſt obitũ oculis, in quibus per vitã operatio talis inſtituta fuerat, corpus cryſtallinum ſubter vitreum depreſſum penitùs deprehenſum eſt. His de rebus conferas ſimul experimenta & obſervationes memoratorum Clariſſimorum Virorum tùm & *D. De La Hire* Junioris; *D. Aubert* Chirurgi Academiæ Pariſienſis Socii ac *Rauſſini* Chirurgi.

Nec dicas oculorum vitia, de quibus in laudatis obſervationibus agitur, non Cataractas ſed Glaucomata extitiſſe, cum imperitiæ argui non poſſint prælaudati Obſervatores; cùm oculus ſuffuſus priùs judicatus coràm *D. Dodart* à *Briſſæo* diſſectus fuerit; cùm à *D. Mareſchal* ipſius *D. Bourdelot* oculi Cataractâ laborantes ſemper habiti poſt obitum aperti fuerint, teſtiſque adſtiterit *D. Fagon*; cùm

rara valdè Glaucomata, & ab omnibus Ophtalmiatris incurabilia hucùſque pronunciata fuerint, prædicta autem in memoratis obſervationibus vitia, frequentia, & ſanata pleraque referantur.

Nec regeras cryſtallinum corpus ad viſum abſolutè neceſſarium eſſe; cùm acu punctorum oculorum quorumdam recuperato viſu diſſectio cryſtallinum depreſſum penitùs, nec in tranſmiſſione radiorum lucis quicquàm præſtans abſolutè manifeſtarit; cùm *D. Petit* Chirurgus peritiſſimus Academiæ Pariſienſis Socius exſiccatum cryſtallinum, inciſâ cornea, ſuſpenſâ admodùm ac dexterrimâ manu per foramen Pupillæ dilatatum eduxerit, viſuſque operatione hâc ſanè novâ ac ſubtili Sacerdoti cuidam fuerit reſtitutus. *Vid. acta Acad. Pariſ. an. 1708.*

Sed ut in quampluribus ſuffuſis judicatis oculis corpus cryſtallinum opacum tantummodò deprehenſum eſt, aut ſubter vitreum ab acu depreſſum, ità & in aliis repertam interdùm fuiſſe Pelliculam certum eſt; cùm *D. de Littre* in Conceſſu Academico eam oſtenderit cùm expertiſſimus ophtalmiater *D. Vol*

lhouſ

houſe quamplures caſus ſimiles referat, ut paſſim in ejus opuſculis ac in diairio eruditorum *ann. 1720. menſ. Novembr.* ſpeciatim videre eſt. Cùm *Freitagius* in theſi ſuâ inaugurali Argentorati ab annis aliquot propugnatâ, à parente Chirurgo Tigurino plures acubus hamatis extractas fuiſſe membraneas Cataractas & adſtantibus in acûs apice, novo ſanè in Chirurgia ſpectaculo, oſtenſas, recuperato ex tali exereſi viſu, aſſeruerit; cùm ipſemet Cataractam, quam deponere fruſtrà moliebatur, fortuitò per medium perforarit, ægraque per puncturam hanc quaſi per feneſtram novam, ſed Pupillâ exiguiorem, viſum recuperarit; Cùm tandem *Bonetus*, in ſepulchreto *de oculor. affectib, obſ. 22.* caſum afferat à Chirurgo quodam Genevenſi *Bailli* nomine ſibi communicatum de oculo Cataractâ laborante poſt mortem diſſecto, *in quo Uveæ foramen materia denſatâ obſtructum inventum eſt, muco è naribus educto admodùm ſimili, totum Pupillæ ſpatium implente, ac mediantibus fibrillis capillaribus undique margini foraminis adhærente*; humor verò cryſtallinus, aqueus, & vitreus integri & puriſſimi deprehenſi fuere.

Dantur ergò ex prædictis obſervationibus Cataractæ *Cryſtallinæ*, (hoc eſt ex cryſtallinâ lente opacâ factâ) dantur & *Membraneæ*, impedimentum namque, quodcumque ſit, quo radii lucis in hoc morbo intercipiuntur, morbi ipſius nomine ab Ophtalmiatris etiam inſignitur.

Si tamen quænam in praxi occurrant frequentiùs Cataractæ, quæve acui chirurgicæ potiſſimùm ſubditæ ſint, quæras; Reſpondemus ex obſervationibus ſimul collatis, ac iis, quæ quiſque expertus in Cataractæ operatione obſervare poteſt, Cataractas Criſtallinas longe numeroſiores nobis videri, quæque deprimentis acûs ſubjectum ſolitum ſint, membraneas autem rariores, quæque acûs efficaciam parùm experiantur.

Cauſæ remotæ Cataractæ eæ ſunt, quæ cryſtallinum corpus efficiunt opacum, tùm & quæ pelliculæ in aqueo humore progenerandæ anſam præbent. Tales ſunt quæ cryſtallinæ Lentis liquorem lymphaticum producunt craſſum, lutoſum, impurum, quæve liquoris hujus pellucidi ſecretionem ac per lentem cryſtallinam transfluxum impediunt, ejuſque proindè exſiccationi, marceſcentiæ, indurationi, adeòque poro-

rum rectorum ſubverſioni in eâ occaſionem præbent. Tales ſunt quæ impurum efficiunt Aqueum humorem, quæve ductuum Aqueorum Uveæ ſecretoriorum ingurgitationem aut relaxationem excitant.

Itaque 1°. cùm inflammato vehementer oculo choroidis ac uveæ vaſcula ſanguinea ultrà modum ingurgitata ſint, patet impeditam plurimùm tunc eſſe liquoris triplicis ocularis ſecretioné, obſtrui ergò ſpeciatim poſſunt vaſcula ſecretoria cryſtallina quæ ab arteriolis è circulo arterioſo *Nuckii* productis oriuntur, eò quidem faciliùs, quò exiguiſſimæ ſint diametri, quare ſuppeditati liquidi ſufficientis defectu, lentis pellucidæ vaſcula flacceſcent, areſcent, nec deinceps inflammatione ſanatâ liberè fluidum admittere poterunt, hinc obſtinata cryſtallini corporis induratio & opacitas. Si verò infarctui reſiſtant ſeque obſtrui non patiantur cryſtallinorum vaſculorum principia, horum tamen oſcula æſtuantis in arteriolis extremis ſanguinis vi aperientur adeò, ut non tantùm puras tenues ſeroſas partes, verùm & mucilaginoſas craſſas, quin etiam globuſas rubras attritas, prout Adnatæ aliarumque partium inflammationi familiare eſt, admittent; quæ quidem

particulæ craſſæ à viis ſolitis aberrantes ac in lentis cryſtallinæ molem per ductus continuos tranſuectæ, in eâ tandem, ob ductuum anguſtiam ſummam ac vim truſilem debilitatam, ſubſiſtent, ductus cryſtallinos pellucidos infarcient, lentique cryſtallinæ opacitatem conciliabunt. His omnibus accedit calore vehementi, quo totus in inflammatione gravi afficitur ocularis globus, aqueas tenuiores fluidi cryſtallini particulas diſſipandas fore, ſic ut remanentibus, in ductibus cryſtallinis, craſſioribus, ariditas & opacitas cryſtallinæ lenti eâ ratione concilietur. Quo pacto autem Cryſtallinos ductus ſecretorios ex inflammatione nimis aperiri, ſic ut particulas craſſiores admittant, contingit, eodem & Uveæ Aquei ductus nimis interdùm dilatantur, viribuſque franguntur, adeò ut ſedatâ inflammatione hiantes nimis ac relaxati maneant, lymphæque partes craſſiores admittant, quæ in aqueo humore ex morâ in pelliculam poſt modùm concreſcere poterunt. His ergò potiſſimùm modis ex inflammatione vehementi oculi Cataracta ſuſcitatur.

2°. Ab urentis corporis actione partes liquorum tenues protinùs diſſipantur re-

lictis fæculentis, partes verò ſolidæ areſcunt, vi inſitâ in ſemet retrahuntur, corrugantur; hinc non mirum ſi ab aquâ fervidâ accenſove pulvere pyrio uſtulato oculo, cryſtallini corporis exſiccatio, durities, opacitas, oculi proindè ſuffuſio extemporè fuerint ſubſequuta.

3°. Ab ictu in oculum inflicto inflammatio non levis ſæpè ſuſcitatur, hinc eam ob cauſam Cataracta ab eo interdùm producetur. Præthereà ex commotione vehementi ſubitâque oculi Criſtallina ligamenti proceſſûſque ciliaris vaſcula nonnunquàm diſrumpuntur, hinc ex ſuppreſſo liquidi cryſtallini ſufficienti commeatu, exſiccatio & opacitas cryſtallini corporis. Percuſſo igitur oculo aut capite cataractæ enatæ ſunt.

4°. Ut vaſcula quævis in humano corpore abſque cauſa manifeſtâ debilitari paulatim evenit, ità ut deinceps ſpeciatim quædam præ aliis à cauſis univerſalibus obſtruantur, ità & vitiari ſenſim poſſunt vaſcula cryſtallini laticis ſecretoria, aut quæ his continua ſunt in cryſtallinâ lente; ergò aut imminuetur deinceps laticis hujus ſecretio, undè criſtallinæ lentis exſiccatio & opacitas, aut is per hanc

lentem liberè transfluere haud poterit, adeòque inſpiſſabitur ac pelluciditatem amittet. Sed & quoquè ex cauſis clàm ſenſim agentibus ità relaxari poſſunt vaſcula uveæ aquea, ut partes fluidi ſanguinis ſeroſi craſſas nimis ſpiſſaſque admittant, quæ pelliculæ in oculi camera poſticâ efformandæ ſtamina poſt modùm conſtituant. His de cauſis Cataractas interdùm abſque manifeſtâ cauſa exoriri obſervamus.

5°. Si particulis craſſioribus & malè elaboratis ſanguinis lympha prædità ſit, eæ, ut reliqua colotaria, ità & ſecretorios cryſtallinos ductus, eoſve per cryſtallinum corpus protractos obſtruere poterunt; ſic in morbis chronicis, quin & poſt malè judicatos acutos ſuffuſiones interdùm excitantur, ob ductuum nimirùm cryſtallinorum priùs clàm exortam debilitatem, cujus ratione craſſis particulis liberare ſe impotentes hi tubuli, quòd materiæ morbificæ vocant metaſtaſim, pati coguntur. Quod vaſis cryſtallinis hoc etiam Uveæ aqueis contingere poteſt, ità ut in iiſdem caſibus hæc quoquè particulas ſanguinis lymphæ craſſiores impuraſque admittant, quæ pelliculæ primordia futuræ ſint.

6°. Ob ſenium ut areſcunt partes uni-

erſæ induranturque, quin etiam oſſeſunt nonnullæ, ſic & cryſtallinum corpus aſculorum compage exiguiſſimæ quidem liametri donatum areſcit, induratur, fique interdùm opacum. Ob ſenium etiam aſa Uveæ ſecretoria vieta ſunt, hinc ſufficienter in eis non attritæ ſeroſi laticis paricula in cameram aquei humoris poſticam craſſæ nimis abibunt, pelliculam efformaturæ. Ergò prædictas ob cauſas frequentes in ſenibus Cataractæ.

Circà autem generationem pelliculæ in humore aqueo, quæ Cataractam membraneam conſtituat, animadvertendum judicamus primordia ejus in aqueis ductibus ſecretoriis ac excretoriis extitiſſe.

Quod ſanè cogitatum non tantùm modo, quo in variis corporis conceptaculis concretiones fiunt, confirmatur; verùm etiam *Hovii* obſervatione ſtabilitur, quâ concretiones lapilloſæ in aqueis ductibus partibuſque vicinis diſperſæ unà cum Cataracta perfectâ pupillam obtegente repertæ fuere. Utque cùm in veſicâ, in ureteribus, in pelvi renum reperiuntur calculi, ſubſtantia renum ſabuloſa lapilloſave deprehendi ſolet; pariterque cùm in biliariâ cyſtide aut in meatu choledocho concretio-

nes adſunt calculoſæ, his etiam homogeneæ per hepatis ſubſtantiam diſperſæ in exiguis ductibus biliariis obſervantur; Ità quidem ſe res habet in ductibus oculorum aqueis, in eis namque labefactatis concretiones incipiunt, concretæ particulæ per oſtiola uveæ excretoria in cameram aquei humoris poſticam extillant, ibique plures adunatæ in molem inſignem, quæ pupillam obturet, evehuntur; inſimul verò orificiis excretoriis quaſi pluribus radiculis cohæret moles hæc, ſic ut hinc ceu velum expanſum ponè pupillam conſtituatur, per limbum retinaculis magis aut minus firmis Uveæ affixum.

Præter Cataractarũ differentias eſſentiales, quas ex impedimenti opaci naturâ duplici emergere ſuprà declaratum eſt, dantur & accidentales plurimæ, quas tamen ad prognôſim ferendam, ſuſcipiendamque ac inſtituendam curationem, non ignorare, abſolutè neceſſum eſt.

1°. Itaquè Cataracta *Recens* alia exiſtit, *Inveterata* alia & *Antiqua*. Dicitur *Recens*, quæ à pauco, *Inveterata*, quæ à longo tempore ſe manifeſtat.

2°. Alia *Incipiens* alia *Perfecta* eſt. *Incipiens* ſivè *Imperfecta* ſivè *Immatura* dicitu[r]

Catarac[ta]

Cataracta, quandò pupilla obſcurata aliquantùm conſpicitur, cum aliquali viſûs impedimento ſivè caligine; cauſa ejus eſt impedimentum utrumvis anteà relatum, quod parùm adhùc opacum factum fuit. Porrò non addidimus conſultò in cataractæ hujus deſcriptione, *cùm apparentiis muſcarum, feſtucarum, araneæ telarum, nebularumve in aëre volitantium*, ut quibuſdam Auctoribus arridet. Hæ enim apparentiæ in hoc morbo non complicato, immoto oculo, impoſſibiles ſunt; niſi quæ efformatur Cataracta, membranea futura ſit; adeò ut flocci in aqueo humore è ductuum uveæ excretoriorum orificiis propendentes opaci fluitent, quibus motitatis intercipiantur varii lucis peniculi, nè ad retinam pertingere queant, ſicquè ſucceſſivè & inordinatè in variis retinæ punctis, peniculorum lucis ab objectis prodeuntium impreſſiones ſuſpendantur; Indèque juxtà Opticæ leges obſcurationes diverſimodè figuratæ ceu muſcæ, ceu feſtucæ, ceu filamenta, ceu fumus, nebulave extrà oculum, ac veluti volitantes referantur. Cùm verò Cataracta *Incipiens* exiſtit Cryſtallina, perfectè opacum adhùc non eſt Cryſtallinum corpus; aut quia opacitas per univerſam ejus molem

licet æquabiliter diffuſa, ad gradum levem adhùc evecta eſt, (tuncque interceptis partim ſed æquabiliter peniculorum radiis, nonniſi in retinâ impreſſionum debilitas, visûſque hebetudo ſequi poteſt) vel eò quòd Cryſtallinæ lentis particulæ quæpiam opacæ penitùs factæ ſunt, mole reliquâ pelluciditatem adhùc ſervante; in eoque caſu cùm immoto oculo objecta cernentur, lucis peniculi è certis objectorum punctis manantes à portionibus cryſtallini opacis intercipientur, eritque conſtanter imaginis interruptio in eiſdem retinæ partibus, ut patet ex Opticis; proindequè obſcurationes ejuſdem extenſionis ſemper & figuræ in objectis viſis deprehendentur, hoc eſt non conſpicientur certæ extenſionis ac figuræ objectorum portiones; cùmque interruptiones illæ imaginis locum, non mutent in retinâ, obſcurationes etiàm illæ fixæ percipientur; referentur enim ſemper in eumdem locum. Igitur oculo immoto; nullæ feſtucarum, muſcarum nullæ per aëra volitantium, cùm Cataracta *Incipiens* Cryſtallina fuerit, excitabuntur apparentiæ. Verùm Cataractæ Cryſtallinæ Membraneis longè frequentiores ſunt; apparentiæ ergò illæ feſtucarum per aëra hùc il-

ſùcque agitatarum, immoto oculo, in *Incipiente* Cataracta, quidquid aſſerant Auctores nonnulli, rarò contingunt; nec *Incipientem* Cataractam eſſentialiter deſignant, cùm hæ ſæpiùs à vitio retinæ mox memorando excitentur. Equidem cùm movetur oculus, in quo Cryſtállina lens portiunculas hîc & illîc opacas habet, hæ excitantur apparentiæ; verùm è Cryſtallinæ lentis tunc ad objectum reſpectu ſucceſſivè mutato, imaginis interruptiones in variis retinæ punctis ſucceſſivè fiunt, ſic ut objectorum partes variæ ſucceſſivè non conſpiciantur, conſpectis rursùm, quæ viſum jàmjàm fugerant; ægerque proindè feſtucas nigras volitantes objectorum puncta ſucceſſivè tegentes ſibi videre videatur. Nec refert juxtà *Magiſtri-Jani* doctrinam, Cataractam Cryſtallinam *Appendicibus*, quæ in aqueo humore fluitent, luciſque peniculos variè intercipiant, ſtipatam aſſerere; quò indè apparentiæ illæ volitantes incipiente Cataractâ cryſtallinâ, immoto quamvis oculo, ſuſcitentur; cùm *Appendices* illæ Cataractarum à peritiſſimis nègentur Ophtalmiatris. At de his prolixiùs mox diſputabitur. Cùm ergò incipiente Cataractâ cryſtallinâ apparentiæ prædictæ mobiles immoto etiam

oculo excitantur , hoc ſymptoma non Cataractæ, at morbi alius cum Cataractâ complicati tunc effectus eſt ; tunc nimirùm liber ſanguinis fluxus in retinâ præpeditus eſt , ſic ut modò hîc modò illîc ingurgitentur vaſcula , liberaque protinùs fiant, undè comprimuntur modò hîc modò illîc nerveæ papillæ , protinùſque ſui juris fiunt , hinc impreſſionis nunc hæ nunc aliæ ſuſcipiendæ impares , mox ad eas ſuſcipiendas liberæ rursùm factæ; quamobrem interruptio imaginis continuò fit , continuòque in retinâ excurrit , falsòque refertur exteriùs , ceu antè oculum corpora nigra volitarent.

Perfecta ſive *Confirmata* , ſive *Matura* nuncupatur Cataracta , cùm pupilla perfectè opaca eſt, nec æger ampliùs objectorum colores , nedùm figuram aut magnitudinem diſtinguit , lucem tamen à tenebris diſcernit. Hæc adeſt cùm impedimentum opacitate inſigni præditum eſt,pupillamque totam occupat. Cur verò lucem à tenebris æger diſcernit ? Quòd Cataracta, ſive velum ſit opacum , ſive lens cryſtallina opaca, tantæ denſitatis non eſt , quin radios aliquos lucis , cùm confertiores ſunt , in vitreum tranſire ſinat , quibus deinceps reti[illegible] , at ſine ordine ullo , ſufficienter afficia-

tur, ut æger, cùm luci exponitur, ſe affici ſentiat, cùm priùs in tenebris non afficeretur. Et nonnè cùm clauſis oculis vultum ad lucem intenſam vertimus, eam à tenebris diſcernimus? Ità profectò interdùm adeò, ut æſtivo tempore, ſi ad ſolis diſcum clauſos oculos vertas, jubare moleſtè afficiaris. Tunc ſanè luce ſatis penetrantur palpebræ ſpiſſæ ac opacæ, quæ ultrà ad retinam feriendam, at turbato radiorum ordine, quibuſque imago nulla in retinâ depingatur, ſatis adhùc vigeat. Prætereà Cataracta *Confirmata Maturaque* ut plurimùm eſt cryſtallina lens opaca, indurata, exſiccata, ac mole imminuta, quæ limbo proindè à ligamento ciliari aliquantùm receſſit; Idcircò lucis radii nonnulli, qui cameram oculi poſticam illuſtrant, ab humore aqueo immediatè vitreum corpus, confuſi licet ac debiles, lateraliter ingredi poſſunt, ſic ut lucis materiam in corpore hoc pellucido contentam agitent, retinæque affectioni cuipiam occaſionem præbeant.

Immatura ſive *Imperfecta* Cataracta, licet *Recens* plerumquè ſit, poteſt etiam eſſe *Inveterata* multum ſiquidem temporis interdùm inſumitur, quò pellicula opaca poſt pupillam concreſcat, aut potiùs quò cryſ-

tallina lens pelluciditate omni orbetur. Quin imò dantur Cataractæ, quæ maturæ nunquàm fiunt, licet vetuſtiſſimæ, imperfectæ autem ſemper manent. Similiter Cataracta *Perfecta* ac *Matura*, ut ut *Inveteratæ* eſſe ſoleat, abſolutè *Recens* eſſe poteſt; ut cùm ſubitò fermè obſcuratur lens cryſtallina ab effectu pulveris pyrii, aliâve cauſa impedimentum opacum extemporè aut citò producente.

3°. Cataracta in *Simplicem* & *Compoſitam* diſtinguitur. Appellatur *Simplex*, quæ oculi nullum affectum alium comitem habet; cùm nimirùm lens cryſtallina tantùm opaca eſt, velumve membraneum pupillam obſidet reliquæ autem oculi partes ſanitate fruuntur. *Compoſita* verò & *Complicata* audit, cui alia oculi vitia adjuncta ſunt; ut cùm ſimul uveâ vel à cauſis externis interniſve dilaceratâ pupilla deleta eſt; Cùm oculus atrophiâ contabuit; Cùm unà vitreum corpus opacitate laborat, tuncque Cataracta cumGlaucomate eſt complicata; Cùm ſimul nervus opticus aut retina afficiuntur paralyſi, aut vitreum corpus in aquam omnimodè reſolutum eſt, aut venæ omnes retinæ varicibus tument, in iiſque caſibus cum Amaurôſi complicata eſt ſuffu-

ſio; Cum eodem tempore pars anterior vitrei opaca eſt, ut in oculis D. *Bourdelot* Medici Regii fuit obſervatum, vel quævis alia etiam ejus portio; Cùm ſimul cornea opaca eſt quomodocumquè, aut humor aqueus quâvis ex causâ turbidus; Cùm oculus Cataractâ affectus inflammatione inſigni quâcumque ſive univerſali, ſive particulari, ſive externâ, ſive internâ laborat; Item ubi cryſtallina lens opaca pupillæ adhæret, ità ut pupilla deinceps dilatata ac immobilis maneat. In his ergò caſibus, aliiſque ſimilibus Cataracta *Compoſitæ* nomen ſuſcipit.

4°. Cataracta alia dicitur *Fixa* alia *Vacillans*, ſive *Fluctuans*. *Fixa* eſt quæ ſitum eumdem ſervat; lens enim cryſtallina, quamvis exſiccata, ſacco ſuo membraneo incluſa eſſe ſolet, quo membranæ vitrei proceſſibuſque ciliaribus poſterioribus aliquantùm alligata ſervatur. *Vacillans* Cataracta nuncupatur, quæ locum mutat, præprimis cùm oculus ſuccutitur, adeò ut interdùm diſpareat, pupillaque recuperatâ nigredine liberata videatur, hinc redeat mox ejus opacitas, modò partim, ad mediam nimirùm, tertiam, quartam, aliamve partem ejus orbis, modò integrè. Cauſa cur ità vacillet Cataracta eſt, ut teſtantur obſervationes, diſſo-

lutio abſoluta vitrei, cùm in aquam nimirùm flavam ac tranſparentem, aut in aquam turbidam reſolutum eſt corpus hoc; quod quidèm ità liquefactum corruptâ tunicâ hyaloide cum aqueo humore communicat; proindèque cryſtallina lens opaca membranâ ſuâ adhuc amicta, quibuſdamque fibrulis ligamento ciliari per limbum vix cohærens, mediis fluctuat in undis.

5°. Ex coloris varietate plures etiam ſtatuuntur Cataractæ, dantur ſiquidem *Albicantes*, *Griſeæ*, *Flaveſcentes*, *Glaucæ*, *Cæruleæ*, *Virides*, *Lividæ*, *Fuſcæ*, *Nigricantes* ſive *Ferruginoſæ*, *Variegatæ*. Cùm opacitatem cryſtallini ſeu Cataractæ productionem neſcio cui ſero acido tribuat *Magiſter-Janus*, à variâ quoquè ſeri hujus in lente cryſtallinâ actione, cataractarum coloris varietatem deducit. At cùm ſerum hoc acidum nec ab eo nec à quoquam demonſtretur, gratis autem admittatur, ruunt protinùs omnia theoriæ hujus fictitiæ conſectaria. Nos colorum horumce varietatem ex diverſis gradibus exſiccationis cryſtallinæ lentis, tùm & ex præſentiâ fluidi cryſtallini craſſi, vitiati, variiſque lymphæ particulis inquinati, quo obſtructa ſunt lentis cryſtallinæ vaſcula, quodque pro variâ particularum mixtione

mixtione colores varios repræſentat, abſque ulteriori perſcrutatione deducere malumus. Frequētiùs tamen colore margaritæ prædita eſt Cataracta, quòd tantummodò exſiccata cryſtallina lens eum colorem referat; ità dùm coctionis vi partes tenuiores aqueæ avolarunt, oculorum humanorum & brutorum quorumvis cryſtallina corpora opacitatem induunt & albicant. *Variegata* autem conſpicietur Cataracta, cùm opacitas totam non occupabit lentem cryſtallinam, ſed diſperſa hîc & illîc per molem ejus erit; tunc enim portiones opacæ reflectent radios, eruntque coloratæ, reliquæ diaphanæ radios tranſmittent in fundum oculi; hinc & nullo colore præditæ, nigræ videbuntur; quare pupilla cernetur nigra partim, partim griſeo colore, aliove diverſimodè per ejus diſcum diſperſo affecta; exindèque prout ludet ſors, Cataracta modò apparebit *Feneſtrata*, modò *Cancellata*, modò punctis albis aut lineis conſperſa; centrum pupillæ interdùm occupabit exigua macula; portio interdùm pupillæ in formam lunæ falcatæ erit opaca; nunc etiam tres in pupillâ, ut obſervavit *Briſſæus*, pluresve adhùc conſpicientur maculæ. Cataractæ *Variegatæ* ſunt Cataractæ partiales,

cùm univerſa lens cryſtallina opaca facta non ſit, pupillaque nigredinem alicubi adhùc retineat.

6°. A materiâ, quam continent Cataractæ, aliæ ſtatuuntur *Purulentæ*, aliæ *Lacteæ*, aliæ *Caſeoſæ*. Cataracta vocatur purulenta, quæ, cùm primùm attingitur acu, materiam effundit purulentam, quo turbatur humor aqueus. Verùm ad *Complicatas* referenda Cataracta hæc, quippè quòd præter opacitatem, pus etiam tunicâ cryſtalloide cohibitum faciem cryſtallini anteriorem occupet; adeò ut Cataracta cum abſceſſu cryſtallini tunc complicata ſit. Cataracta *Lactea* audit, cùm in operatione Chirurgicâ materiam effundit albicantem ac velut lacteã, quâ turbatur albeſcitque humor aqueus.

Hæc autem materia vel eſt cryſtallinus liquor aliquantùm inſpiſſatus, quo tenera turgent cryſtallinæ lentis vaſcula anteriora, vel qui ruptis vaſculis, inter Arachnoidem tunicam, cryſtallinamque lentem in facie anteriori jàm erat collectus. *Caſeoſa* poſtmodùm appellatur Cataracta, à quâ ab acu deprimente materies mollis ceu caſeus abraditur. In hâc ſpecie Cataractæ, ut & in *Lacteâ*, lentis cryſtallinæ nucleus tantùm obduruit, at in *Caſeosâ* lamellæ ejus ſuper-

ficiales, ut caſeus, mo'les ſervatæ ſunt, opacæ tamen; utpotè quarum vaſcula liquore copioſo, opaco, ac ſpiſſo ingurgitata plurimùm remanſerint.

7°. Qui celeberrimi ophtalmiatri *Magiſtri-Jani* doctrinæ addicti ſunt, Cataractas admittunt *ſine Appendicibus*, & Cataractas *cum Appendicibus*, haſque frequentiores affirmant. Per *Appendices* illas, quas Magiſter-Janus (*accompagnemens de la Cataracte*) appellat, additamenta quædam, vel flocculos è facie anteriore cryſtallini, ceu excreſcentias totidem erumpentes, intelligunt. Verùm ſententiæ huic ſubſcribere non poſſumus. Quòd in operatione abradatur acu facies anterior cryſtallini, ità ut fruſtula ſeu ramenta indè producta, in humore aqueo fluctuantia ex operatione conſpici potuerint, vel etiam poſt obitum aperto oculo deprehendi; notandum ſiquidem in oculis operationem paſſis obſervationes harum appendicum fuiſſe inſtitutas. Quòd non ſemel apertis oculis Cataractâ affectis harum appendicum, nil quicquam conſpexerimus, at cryſtallinam tantùm lentem imminutam mole, opacam, albicantem, exſuccam, duram fermè friabilem. Quòd appendicularum antè operationem apparentiæ illæ ſpecta-

torem feſellerint, cùm dentur Cataractæ *Variegatæ* hoc eſt inæqualiter opacæ, quarum lineamina albidiora extare videantur, licet nihil quidquam ab earum corpore extet. Quòd tandem has Cataractarum Appendices, quas frequentes adeò affirmat *Magiſter-Janus*, nuſquàm conſpexerint, nec proindè admiſerint non minoris famæ ophtalmiatri *Briſſæus*, *Heiſterus*, aliique obſervatores prælaudati.

8°. Inter Cataractas recenſent etiam nonnulli *Splendentes* vel *Lucidas*. Verùm hæ non cryſtallini at vitrei corporis vitia ſunt; eaſque *Glaucomata* inſanabilia cum *Briſſæo* pronuntiamus.

9°. Exiſtimant membranearum Cataractarum aſſertores eas modò antè pupillam, modò poſt eam generari, indèque ex loco affecto Cataractas diſtingunt. Inter eos tamen ità non ſentiunt omnes. Qui enim emunctæ magis ſunt naris ſemper ultrà pupillam cataractam collocant, memoratamque proindè differentiam reſpuunt. Nos quoquè ſemper Cataractarum ſedem ultrà pupillam ponimus; quòd Cataractæ ut plurimùm cryſtallinæ ſint, corpuſque cryſtallinum ultrà pupillam locatum ſit; quòd in deprimendâ Cataracta quâvis in cameram

humoris aquei poſticam ſemper inſigatur acus, moveaturque ab operatore inter uveam & cryſtallinum corpus; quòd tandem veli membranei in camerâ anticâ reperti pupillam obturantis, nullæ proſtent obſervationes certæ ac indubitatæ fidei. At repertum fuit, inquies, inter corneam & iridem cryſtallinum corpus opacum exſiccatum, quod à *D. Petit* ſectâ corneâ eductum eſt. At vitium hoc inaſſuetum Cataracta verè dici nequit, cui defuerint conditiones Cataractæ, cuique alia, quàm quæ dicitur *Cataractæ*, operatio, ut curaretur, fuerit inſtituenda.

Cataracta poſtremò in *Veram* ac *Spuriam* diſtingui ſolet. *Veram* nuncupamus, cui competit deſcriptio generalis in hujus diatribæ principio tradita; *Spuriam*, cui perfectè non competit. Antiqui Cataractam *Spuriam* appellarunt, quandò cum hebetudine visûs corpuſcula antè oculos volitantia deprehenduntur abſque pupillæ opacitate. At vitium hoc ad retinæ morbos pertinere ſuprà fuit animadverſum. *Heiſterus* verò inter *Spurias* Cataractas quamplures ſanè recenſet, nimirùm *Vacillantes*, omnes quas *Complicatas* vocavimus, *Membraneas* omnes; in hunc quoque cenſum revocat

vitia hæc, ubi nimirùm mucoſitas quædam pupillam obturat, ubi cryſtallina lens per pupillam in anteriorem cameram tranſivit; & ſic porrò dùm inaſſueti aliquid aut irregularis in Cataractâ advertit, hanc protinùs *Spuriam* vocat. Verùm jàm ſatis ſermo circà Cataractarum differentias diffuſus eſt, ad ſigna diagnoſtica tranſeamus.

Hæc duo, viſus abolitus aut valdé hebes, immutatuſque pupillæ color conſtituunt ſimul ſignum Cataractæ Pathognomonicum. Quinam verò colores in oculorum ſuffuſorum pupillâ conſpiciantur frequentiùs, jàm ſatis anteà declaratum fuit.

Diſtinguitur Cataracta à Leucomate ſive albugine, quod in hoc opacitas ceu macula in ipsâ corneâ deprehendatur, in Cataractâ verò tràns corneam pellucidam ultrà pupillam. Leucoma ut externa opacitas, Cataracta, ut opacitas intrà oculum, expertis protinùs patet. Oculum minùs experti lateraliter inſpiciant, corneaque opaca in Leucomate & albicans, pellucida autem in Cataractâ ipſis videbitur. Ab Amaurôſi diſcernitur ſuffuſio per opacitatem mutatumque colorem pupillæ, quæ immutata, nigraque ſemper in guttâ ſerenâ remanet, licet ſolito magis dilatata, ac immobilis,

tur ferè immobilis. Ab Hypopyo, quòd in ro opacitas immediatè poſt corneam conſpiciatur, quodque iris integrè videri nequeat, pus namque opacum inter corneam & cryſtallinam lentem fluctuat, humoremque aqueum turbat & obſcurat. Cùm autem Cataracta aut velum ſit membraneum in camerâ poſticâ pupillæ appenſum, aut, quòd longè frequentius, lens ipſa cryſtallina opaca facta, nonniſi per pupillam velut per feneſtram, à quâ extenſio locuſque opacitatis determinantur, conſpiciendam ſe præbet.

A Glaucomate verò paulò difficiliùs diſtinguitur Cataracta, quòd quidèm Ophtalmiatris dubia plurima injecit. Sic *Wolhouſius* caſibus opaci cryſtallini ſanè frequentibus permotus, vitia hæc tamen Glaucomata ſemper aſſerens, ea frequentia plurimùm, Cataractas verò infrequentes ipſemet pronuntiavit, adeò ut cryſtallinum acu ſæpiùs deprimi conſentiat. Vid. collect. ejus Diſſert. pag. mihi 299. Nos cùm Glaucoma ex priſcorum obſervatione, qui nomen impoſuerunt, morbum rarum & inſanabilem habeamus, id à Cataractâ morbo frequenti & ſanabili abſolutè diſtinguemus, ejuſque ſedem in corpore vitreo aſſi-

gnabimus juxtà obſervationes *Briſſæi* opaco facto; idque à Cataractâ diſcernemus, quòd in eo pupillæ color mutatus unà cum ſplendore quodam anteriori appareat, profundiùſque opacitas in oculo poſt pupillam ab ſpectatore cernatur. Opacitas profundior in Glaucomate à ſitu vitrei profundo, ſplendor antè opacitatem à reflexis vividè à cryſtallino corpore ſano partem vitrei opaci anteriorem occupante ceu ab ſpeculo radiis, oriuntur. Cataractæ membraneæ & cryſtallinæ ſigna diſtinctiva, quibus ſpectator alterutram in oculo vivente determinare queat, aſſignari certò non poſſunt; undè ſanè litem de Cataractæ indole pronatam cenſemus; quam ſanè ex inſpectione ſimplici componere impoſſibile ſit; cùm velum opacum poſt pupillam & coloratum, lenſque cryſtallina opaca ſub iiſdem ſe offerant apparentiis; ità ut plures operatores Cataractas Cryſtallinas demiſerint, quotidièque demittant, quas ex præconceptâ opinione Membraneas cenſuerunt, ac cenſent.

Jàm verò Cataractam *Recentem* aut *Inveteratam* eſſe, ex ægri aut adſtantium relatu nobis tantùm manifeſtum fit, nulla enim ex oculi inſpectione ſigna certa ſtatui poſſunt

ſunt, cùm Cataracta ſive *Recens* ſive *Inveterata* poſſit eſſe aut *Matura* aut *Immatura*, ſicut anteà notavimus.

Perfecta, *Matura*, & *Confirmata* cognoſcitur Cataracta tùm ex omnimodâ inſignique pupillæ opacitate; cùm quòd ægro objectorum nulla, at lucis tantummodò; quam à tenebris diſcernit, perceptio remaneat. *Incipiens* autem *Imperfecta* & *Immatura*, quòd opacitas aut non totam occuparit adhùc pupillam, ità ut nigredo ejus alicubi remanſerit; aut ſi opacitas per pupillam univerſam diffuſa ſit; hæc denſa non exiſtat, velutque nubecula appareat; Quamobrem ex variis opacitatis illius gradibus Cataractam ad maturitatem magis aut minùs vergere pronuntiandum. Inſuper quòd æger incipiente Suffuſione viſûs hebetudine quâdam afficiatur, nunc enim ceu per telam, nebulam aut fumum ſibi videtur objecta aſpicere, ſic ut objecta minora vel luce minùs illuſtrata viſum fugiant; tùm ſucceſſu temporis tela aut nebula hæc denſior fieri videtur, donec tandem præcludatur lumen; Nonnullis puncta nigra, filamenta aut muſcæ in aëre aut in objectis hærentia immoto oculo apparent, quæ ſenſim nunc citiùs nunc tardiùs in dies au-

geſcant, viſumque prorsùs, cùm matura eſt Cataracta, adimant. Horum autem phœnomenôn explicatio jàm ſatis ſuprà tradità eſt.

Cataracta *ſimplex* ex traditâ ipſius deſcriptione ſatis innoteſcit; præterea quòd pupilla mobilis ſit, hoc eſt dilatationis & contractionis capax exiſtat. Cognuſcitur oculum intenſæ luci derepentè exponendo pupillæ mobilitas, hæc enim ſe contrahens conſpicitur; Exploratur etiam clauſum oculum fricando digitis, hinc eum apertum protinùs obſervando, pupilla namque quaſi tremula, hoc eſt ſe dilatans conſtringenſque per vices aliquot cernitur. Porrò, cùm oculus luci intenſæ exponitur, conſtringitur pupilla, quòd radii lucis per Cataractam opacam tranſeuntes ſatis adhùc vegeti ſint, quò retinæ villos moveant, ità ut fluidum nerveum, juxtà leges motuum ſymphaticorum in œconomiâ animali ſtatutas, ad orbiculares pupillæ fibras per Ciliares nervos *Ruiſchii* uberiùs determinetur, validiorque indè fibrarum harumce orbicularium contractio ſuſcitetur, quæ proceſſuum ciliarium anteriorum pupillam dilatantium renitentiam vincat. Conſtrictio igitur pupillæ memorata retinam ac nervum opti-

çum benè ſe habere adeòque Amaurôſim, cum Cataracta haud eſſe complicatam ſignificat. Cùm verò fricatur digitis oculus clauſus, pupilla per vices alternatim dilatatur ac conſtringitur, quòd ex tali commotione oculi globo proindèque retinæ impreſsâ, fluidum nerveum ſymphaticè in fibras orbiculares pupillæ ac in ciliares proceſſus anteriores vehementer ac turbulentè determinetur, ſic ut nunc victrices ſint orbiculares fibræ, nunc proceſſus ciliares, proùt nimirùm fluidi nervei affluentia major in fibras conſtrictorias pupillæ, aut in proceſſus ciliares extiterit. Cùm autem ciliares nervi *Ruiſchii* ad cunctas pupillæ fibras ſivè dilatatorias, ſivè conſtrictorias fluidum deferant, ex memoratâ jàm pupillæ mobilitate nervos illos non eſſe paralyticos arguitur. Tùm quòd ex commotione illâ oculi, retinæ declaratur ſenſibilitas, hanc etiam paralyſi haud laborare indicium eſt, adeòque nec Cataractam cum Amaurôſi eſſe complicatam.

Cùm Cataracta diverſimodè *Complicata* eſſe queat, prout hunc aliumve oculi affectum comitem habet, hinc varia enaſcuntur ſigna ejus diagnoſtica. Pupillam eſſe deletam, vel oculum contabuiſſe, aut inflam-

matione tentari, corneamve ſimul opacam eſſe, aut humorem aqueum turbidum, viſu utcumquè percipimus. Ubi cryſtallina lens opaca cum pupillâ concreta eſt, ſolo aſpectu interdùm detegimus. Inſuper pupilla utpotè agglutinata nec libera, an mobilis ſit utcumquè exploretur, nimirùm vel oculum intenſæ luci derepentè exponendo, eumve digitis fricando; immota ſemper deprehenditur. Verùm pupilla interdùm dilatata conſtanter, conſtricta interdùm conſpicitur, prout ſcilicet in dilatationis aut conſtrictionis ejus ſtatu, cryſtallino uvea adhæſit, vel etiam prout contabuit, aut vegeta adhuc eſt; cùm enim ex nimiâ vaſorum nervorumque, quibus texitur, à tumente Cataractâ, illatâ compreſſione, aliâve de causâ, contabuit, foramen ejus per ſubſidentiam anguſtari neceſſum eſt. At cùm viget adhuc uvea, & in umbonem à lente cryſtallinâ pellitur, vi proceſſuum ciliarium dilatantium pupillam vis nova dilatans additur. Interim dùm in Cataractâ concretâ conſtricta eſt pupilla, imperfectè rotunda irregulariſque, ut ſcitè notat *Bartiſchius*, conſpicitur; quod ex ſubſidentiâ uveæ, quæ contabuit, conſectarium eſt. Poſtremò ſi pupillam lateraliter inſpicien-

do, inter Cataractam & Uveam nullum circulum nigrum intercedere deprehendamus, Cataractam pupillæ concreviſſe indicium eſt; ſecùs, eam non concreviſſe; circulus enim hic niger Cataractæ à pupillæ limbo diſtantiam deſignat.

Cùm oculus Cataractâ correptus, ſanus cæterùm aſpicitur; æger intereà lucem non diſtinguit à tenebris, pupillaque dilatata manet ac immobilis, amaurôſim Cataractæ adjunctam eſſe ſignificatur. Lux enim tunc non diſcernitur, quòd retina reſoluta commotionis ſit incapax; pupillaque dilatata manet conſtanter, quòd in retinâ impreſſionis defectu fluidum nerveum ad ſphincterem pupillæ ubertim ſatis non determinetur, proindequè eam continuò diſtrahant proceſſus ciliares eo ſphinctere ex naturâ propriâ validiores. Quòd autem proceſſus hi ſphinctere pupillæ ex ſe ipſis validiores ſint, illud ex eo demonſtratur, quòd cùm non afficitur retina ut in tenebris, ſibique ipſi oculus relinquitur, à proceſſibus ciliaribus retrahitur protinùs undiquè pupilla, ac dilatatur.

Utrùm verò Cataracta cum glaucomate conjuncta ſit, hoc niſi poſt operationem pateſcit. Antè enim operationem vitrei opa-

citas, utpotè à Cataractâ operta, in conſpectum venire nequit. Prætereà ſigna eadem ac Cataractæ cum Amaurôſi complicatæ tunc ſe præbent, radii namque lucis ob duplicem hanc opacitatem retinam haud afficiunt; ex quo æger lucem à tenebris non diſtinguit, pupillaque dilatata ac immobilis fit. Poſt operationem autem, ut ut Cataracta optimè depreſſa fuerit, opacitas ſemper poſt pupillam conſpicitur, ſed profundior, aliuſque, cærulei nempè, coloris, cùm nimirùm vitreum corpus opacum, cryſtallina lente opacâ depreſsâ, jàm tùm conſpiciendum ſe præbet.

An vacillet Cataracta, nec-ne, per aſpectum obſervationemque repetitam certior fit ophtalmiater.

Cataractarum color ſive per totam earum molem diffuſus, ſive, ut in Cataractis variegatis contingit, partem tantùm occupans, viſu ſanè deprehenditur. Ubi notandum dari Cataractas variegatas, quæ nunc à pupillæ centro, nunc à peripheriâ tota ſeu ambitu, ab aliquo nunc ejus ſegmento, aliâve parte inceperint; prout variam cryſtallini portionem aggreditur obſtructio & opacitas; Cataracta namquè eſt ſæpiùs velut Skirrus cryſtallini corporis.

Purulentæ Cataractæ, *Lacteæ*, aut *Caſeoſæ* antè operationem vix diſcerni poſſunt; quamobrem, niſi cùm acu abraduntur, ſe manifeſtant; turbatur enim hinc humor aqueus, & pro vario excitato colore *Purulenta* judicatur aut *Lactea*; cùm autem ità non turbatur, operator verò ſe aliquid molle acu dividere perſentit, quin Cataractam deprimat, Cataracta *Caſeoſa* cenſetur.

Poſtremò Cataractæ *Veræ*, ac *Spuriæ*, ex traditâ ſuperiùs earum deſcriptione ſatis innoteſcunt.

Cataracta, quamvis ex ſe nunquàm funeſta ſit, moleſtiam tamen ſemper parit inſignem, præprimis ſi oculum utrumque occupet, ægrumque occæcarit. Difficilis eſt curatu, curationem interdùm non admittit. Medicaminibus ſivè internè, ſivè externè uſurpatis cedit rariſſimè, ut ut incipiat ac tenera ſit. Horum energia ad cryſtallini obſtructiones, diſcutiendaſve Uveæ organi ſecretorii concretiones ut plurimùm impar eſt, jàmque nimiùm debilitata, cùm medicamenti particulæ ad has partes, in quibus lentè adeò fluida promoventur, appulere; Verùm obſtructiones memoratæ concretioneſque, lymphaticæ ſunt, quæ Skirri indolem plerùmque ſapiant, qui-

buſque reſolvendis attenuans potens requiratur. Quo nomine, cùm Cataractæ concretiones Venereæ ſunt, adhucdùmque teneræ nec vetuſtæ, curationem per Mercurium reſolventium potentiſſimum ac ſummè penetrans admittere poſſunt. Hujuſmodi curationis exemplum apud *Schenkium* refertur. Cùm verò Cataracta *Confirmata* eſt ac *Vetuſta* nulla curationis per medicamina affulget ſpes. Tunc enim cryſtallina lens adeò indurata eſt, ac ſicca, ut ceſſarint omninò in eâ vaſculorum motus, fluidorumque progreſſio, quæ penitus concreta ſunt ac inertia, nullaque adeò maneat vitæ ſcintilla. Ergò cryſtallina lens tunc habenda mortua. Porrò vitam ſemel amiſſam parti reſtituere, nulli mortalium nullique agenti naturali datum eſt.

Cùm itaquè medicamina ad curationem Cataractæ incipientis ac teneræ vix quicquàm, confirmatæ autem ac duræ nihil prorsùs proficiant, ad manum Chirurgicam præcipuè recurrendum, ut impedimentum illud opacum, quo intercipiuntur lucis radii, adimatur. *Illudque ſolum auxilium ſupereſt, cùm Confirmata eſt Cataracta.*

Nec tamen operationem Chirurgicam certum indubitatumque in hoc morbo remedium

medium haud exiſtimes, Ut enim ſæpè ſuccedit fœliciter, viſumque reſtituit; ità & inutilis interdùm eſt, interdùm perfici nequit, gravia nonnumquàm excitat ſymptomata, aut laborioſè ſaltem peragitur, aut tandem eventus infælix eſt. Quo pacto igitur de Cataractarum per operationem curatione ſpeciatim præſagiendum ſit, jàm diſpicere juvat.

Et 1°. quidem operationem eludent Cataractæ *Immaturæ*, quòd molliores ſint, acuique deprimenti ſatis non reſiſtant, ab eâ autem incidantur potiùs quàm dimoveantur loco; quòdque, cùm cryſtallina lens imperfectè opaca vitâ adhùc aliquâ vivat, cryſtallini ductus nonnulli vegeti proceſſibus ciliaribus poſterioribus, ciliari ligamento, membranæque vitreæ & arachnoidi adhucdùm nimis cohæreant, quò ab acu lens deprimi poſſit. Non tamen de earum curatione deſperandum, cùm enim maturæ factæ ſunt, feliciter deinceps operationi ſæpè ſubjiciuntur.

Cùm Cataractæ *Complicatæ* ſunt, operatio aut periculoſa, aut impoſſibilis, aut cum nullo emolumento. Ità quamdiù inflammatione vexatur oculus, abſque dolore ſummo ac inflammationis impenſæ periculo acu

pungi nequit. Cùm Uvea dilacerata eſt ac deleta pupilla, cryſtallini depreſſio fruſtrà fieret, ucis enim radii abundanter nimis & confuſim vitreum corpus tunc ſubirent; nulla objectorum in retinâ imago diſtincta pingeretur, viſumque depreſsâ Cataracta non recuperaret æger. Atrophiâ laborans oculus organum eſt viſioni undiquè ineptum, abſque igitur emolumento Cataracta deprimeretur. Cornea dùm opaca eſt aut humor aqueus turbidus, operator motum acûs in oculo cernere non poteſt, nec proindè tutò ac prudenter operationem aggredi; Et quamvis etiam fortuitò demitteretur Cataracta, viſus ægro non reſtitueretur, quamdiù memorata opacitas anterior oculum occuparet. Quandò cryſtallina lens opaca pupillæ concrevit, aut acu demitti non poteſt, aut in demiſſione pupillâ ne laceretur, periculum eſt, ſicut depreſsâ Cataractâ viſum æger non recuperet. Cùm Amaurôſis aut Glaucoma Cataractæ adjuncta ſunt, fruſtrà celebraretur operatio, viſuſque non reſtitueretur, qui jam ex his affectibus abolitus eſt,

3°. *Vacillans* Cataracta acûs efficaciam reſpuit; neque enim ſedes ei fixa aſſignari poteſt, quæ aquis ſubmerſa fluctuat.

4°. Cataracta *Recens* operationi ut pluri-

mùm inepta, quòd Immatura eſſe ſoleat. Vetuſta operationem ſæpè fruſtraneam efficit; non quòd, ut exiſtimat *Magiſter-Janus*, additamentis nimiùm duris, quæ validiùs Uveæ cohæreant, hiſpida ſit (hæc enim additamenta demonſtrata non putamus) proindeque ab acu erui nequeat (nàm ipſemet depreſſarum duodecim, ac 30. etiam annorum Cataractarum obſervationes profert.) At quòd diù oculus Cataractâ non laborarit, quin ſimul ex denegato per longum tempus fluidorum per cryſtallinam lentem fluxu, aut continuatâ diù partium vicinarum à Cataracta durâ preſſione, vicinæ partes læſionem aliquam conceperint, corpuſque vitreum imprimis in anticâ parte opacitatem quamdam induerit; quæ læſiones Cataractâ ut ut depreſsâ, ne æger viſum recuperet, præpediant. Attamen cùm læſiones illæ non ſubſequutæ ſunt, Cataractam quamvis vetuſtam fœliciter deprimi poſſe, & quidem non magno labore, teſtantur obſervationes.

5°. Cataractæ, quarum color à margaritæ colore plurimùm recedit, ut flaveſcentes, glaucæ, cæruleæ, virides, lividæ, fuſcæ, nigricantes, operationi ſæpè malis avibus exponuntur, ac infæliciùs quidem, quarum color ad atrum magis vergerit; colores enim

taliſmodi, cryſtallinæ lentis fluidum lymphaticum vitiis peculiaribus correptum arguunt, quibus oculi partes vicinæ etiam labefactatæ ſint. Non tamen inſanabiles prorſùs exiſtmandæ hæ Cataractæ, cùm flavas, lividas, fuſcas & nigricantes à ſe curatas referat *Magiſter Janus*. Cataractæ autem *Variegatæ*, immaturæ ſunt Cataractæ, ergò operationis ſubjectum idoneum, ut patet ex prægreſſis, eſſe nequeunt. Quodque pejus, ejuſmodi Cataractas rarò maturas fieri docet obſervatio.

6°. Peſſimæ ſunt Cataractæ *Purulentæ*, acûs enim efficaciam aut eludunt, propter nimirùm partis anterioris cryſtallini mollitiem; aut ſi ſubmoveantur, pus in aqueo humore effuſum opacitatem ei, labemque partibus ambientibus infert, ægrè deinceps tollendam, undè viſus vix reſtitui poſſit. *Lacteæ* Cataractæ dubium efficiunt operationis eventum, molles enim in parte anteriori ſæpè ſunt, ac difficilè depreſſibiles; vel etiam dùm celebratur operatio aqueus humor adeò interdùm turbatur, ut abſolvere eam nequeat Chirurgus. Eas tamen acu curari nonnunquàm, teſtes ſunt Practici celeberrimi *Guillemæus*, *Paræus*, *Solingen*, *Magiſter-Janus*. Deprimuntur difficilè Cata-

ractæ *Caſeoſæ*, ob mollitiem enim anteriorem cryſtallini inciduntur potiùs ac lacerantur, nec niſi cùm ad nucleum duriorem acceſſerit acus, deturbantur.

7°. Cataractas *Spurias* quod ſpectat, hæ aut morbi ſunt à Cataracta eſſentià diverſi, hujuſque proïndè tractationis alieni; aut plurimæ ab *Heiſtero* inter Spurias relatæ, quoàd prognoſim jàm perpenſæ ſunt.

8°. Jàm verò ſi Cataracta Matura extiterit, ſimplex, fixa, non ultramodùm provectæ ætatis, color autem ejus velut margaritæ fuerit, quiquè æquabiliter per pupillam diffuſus conſpiciatur, de curatione per acum plurimùm ſperandum erit. Cataracta namque ejuſmodi eſt ſimpliciter cryſtallina lens opaca, exſiccata, duritiem ſufficientem adepta, imminuta mole, mortua, ceu corpus extraneum tunc oculo inſidens, hyaloidi membranæ ac araneæ vix cohærens, proceſſibus ciliaribus poſterioribus leviter alligata, nullo alio oculi vitio comitata, quæque deprimenti acui fœliciter ceſſura ſit. Si verò Cataracta iſtiuſmodi, *Membranea* fortè extiterit, hæc dura ſatis erit, ſicca, retinaculis arefactis ac debilibus, orificiis Uveæ excretoriis alligata, quæque ex tali conſiſtentiâ levique adhæſione acui de-

primenti haud reſiſtat. Hæc autèm membrana, dura utcumquè extiterit, nunquàm pellicula eſt ex cryſtallinâ lente ceu ſquamma detracta, quæ uveæ adhæſerit, pupillamque obturarit. Nàm præterquamquòd Cataracta ejuſmodi nec ab iis, qui eam finxere, nec à quoquam demonſtrata fuerit, recuperatio viſûs ex operatione contrarium abſolutè demonſtrat; quippè quòd ſi lamella à corpore cryſtallino detraheretur, partem ejus anteriorem deinceps occuparet profectò cicatrix, in cicatricibus autem pororum ordo ſemper mutatus eſt, pelluciditas igitur in cryſtallinâ lente tunc deficeret ſemper, viſuſque nunquàm ex operatione recuperaretur.

Verumtamèn licet auguria, antè quàm ſuſcipiatur operatio, fauſta videantur; pupillaque, cùm modis antè traditis exploratur, mobilis ſit; tùm æger à tenebris lucem diſcernat; nòn tamen confidenter nimis pollicenda curatio, cum vitia ultrà Cataractam, quæ nos latent, quæque cernere nequimus, reperiri poſſint, inſperatòque varia operationi accidentia ſupervenire queant infælicia. Interdùm enim acu pungitur nervus aliquis ciliaris *Ruiſchii*, undè ex dolore acuto ceſſatio operationis, in-

flammatio, vigiliæ, convulſio. Aliquandò aperitur vaſculum aliquod Uveæ ſanguineum, cruentaturque adeò aqueus humor, ut operator Cataractam ampliùs non videat, acumque imperfecto opere eximere cogatur. Inflammatur adeò nonnunquàm eſt punctione Adnata, oculuſque illachrimat, ut operatio prorsùs interrumpatur. Quin etiam haud raro, quamvis artificiosè depreſſa fuerit Cataracta, inſperatò iterùm reſurgit, fitque fruſtranea operatio.

9°. Quò Suffuſio ex graviori morbo, majoribuſve capitis doloribus orta eſt, eò minùs de curatione ejus ſperandum; ex his enim cerebrum nervoſque opticos laborare ſuſpicio movetur.

10°. Cataractæ ab ictu inflicto pronatæ, iis quæ ex cauſâ internâ prodiere, infeliciùs curantur; Quòd rarò ab ictu Cataracta pronata ſit, læſa nempè fuerit cryſtallina lens, quin ſimul vi eâdem læſionem ſuſceperint aliquam oculi aliæ partes.

11°. Corpora cacochyma minùs feliciter operationi exponuntur; quòd ut per cætera, ità & per oculi vaſa minima tunc liquores difficilè fluant, undè fit, ut inflammatio & opacitas punctum oculum facillimè adoriantur.

12°. Oculus valdè exiguus, aut nimiùm complanatus operationi parùm idoneus; oculus namquè exiguus inſtrumenti motibus parùm favet, complanatus autem, cryſtallinâ lente depreſsâ, ſatis non refringit radios, quò peniculorum apices in retinâ præcisè cadant. Oculus ergò convexus ex tali operatione plùs ſuſcipit emolumenti. At nequè oculus ſano longè major operationis eventui favet, aucta enim ejus magnitudo tumeſcentiam labemve tunicarum aut vitrei corporis indicat.

13°. Infantilis ætas curationi per acum inidonea eſt, quòd infantes ac pueruli doloris impatientes, nec Chirurgo obſequioſi ſint, undè inemendabilis oculi læſio ab acu ſubſequi poteſt. Nequè verò ſenilis ætas aptior exiſtit, quòd fluida vegetè parùm in ſenum oculis promoveantur, tunicæ labefactatæ ſint; tùm cornea, humor aqueus, corpuſque cryſtallinum ac vitreum diaphaneitatis plurimùm amiſerint. Hinc & peragitur difficultèr operatio, & fluxiones, ut vulgò loquuntur, hoc eſt vaſorum citæ ingurgitationes accerſentur; tùm etiam ex operatione viſus admodùm hebes ægro tantùm reſtituitur. In iis ergò, qui ſexageſimum aut ſeptuageſimum annum ſuperarunt

unt, niſi ægri conſtitutio laudabilis, ſignaque Cataractæ optata ſuadeant, operatio ſuſcipienda non eſt. Media itaque ætas operationi apta.

14°. Cùm æger ſternutatione, tuſſi, aut vomitu laborat, operatio non inſtituenda. Aliquâ enim ejuſmodi ſuccuſſione, dùm fieret operatio, invadente, æger acu occæcari poſſet; & quamvis operatio fœlicitèr fuiſſet peracta, per ejuſmodi ſuccuſſiones Cataracta reſurgeret. Vidimus tamen operationem felicitèr ſucceſſiſſe *D. Mas* Eccleſiæ Cathedralis hujus urbis olim Præpoſito, etiamſi, dùm acus eſſet in oculo, vomuiſſet. Operator erat *D. Dubois* Nemauſenſis.

Modo duplici Cataractam Medicina aggreditur, aut per operationem Chirurgicam ſpecificam, aut per medicamina aliave auxilia. Cùm Cataracta recens, plurimùm tenera, & à cauſa internâ producta, cryſtallinæ lentis obſtructionem medicaminibus diſcutere tentandum.

Maſſæ lymphaticæ univerſali conciliare fluxilitatem, tùm in oculo fluida quæquæ attenuare, ut & hujus organi ſolidas partes ſtimulare leviter, ac roborare, ad id patrandum, operæ pretium eſt; quò nimirùm lympha cryſtallina per vaſcula ſua expedi-

tiùs fluat, validiùs promoveatur.

Quas ob cauſas per Catharticum conveniens promovebitur alvina purgatio; ut eliminatis primarum viarum ſuccis exuperantibus, ſuccedant fœliciùs alterantia appropriata, nec immutentur in primis viis aut enerventur. Hoc etiam accedit commodi ex purgante Pharmaco, quòd, ſi qui adfuerint ſanguinem inſpiſſantes ſucci nocivi, efficaciter eliminentur, inteſtinorum nerveæ fibræ ſtimulentur, ſuccutiaturque genus nerveum, tùm particulis Pharmaci immediatè atteratur fluidorum Maſſa; hiſque omnibus de cauſis fluxilitate ulteriori donentur corporis liquores. Verùm, ſi corpus nec Cacochymum nec debile ſit, à ſanguinis miſſione auſpicandum, quò & Catharticum cæteraque medicamina effectus ſuos commodiùs præſtent.

His præmiſſis ad attenuantia interna deveniendum, quibus prout exigit caſus intermiſcenda nonnunquàm humectantia, quæve nonnunquã proſcribenda. Nec tamẽ imperanda attenuantia quævis; inter hæc, quæ magis appropriata docuit obſervatio, ſpecificè ſeligenda. Cùm obſtructiones cryſtallinæ lentis venereæ extiterint, in uſum revocentur decocta ſudorifica, mercurii

præparata, tùm & his poſthabitis methodicè adhibeantur unctiones mercuriales. Cùm verò nil quicquàm venerei in causâ cryſtallini vaſcula obſtruente incuſandum, attenuantibus hiſce opitulabimur, Ligno ſancto, Ligno Saffraſas, Santalo citrino, radice Chinæ, Sarſaparillâ, radice Valerianæ, Antimonio crudo, Seminibus Aniſi, Fænicuili, Carui, Cumini, Dauci, Ammeos, Amomi racemoſi, Nigellæ; tùm & Betonicâ, Verbenâ, Euphraſiâ, plantis omnibus Cephalicis, Aurantiorum cortice, Mirrhâ ac ſimilibus; ex quibus, ut decet, ſelectis parabuntur pro re natâ ptiſanæ, Vina medicata, Pulveres, Electuaria. In eumdẽ quoque ſcopum uſurpabuntur Sal Ammoniacũ, Martialiaque præparata, inter quæ præprimis adhibenda erunt Martiale Tartarum utrũque, Flores Salis ãmoniaci Martiales, Tinctura Martis, quæ juſculis ac decoctis attenuantibus & aperientibus addenda erunt.

Verùm inter Attenuantia, adversùs Cataractam Millepedes potentèr valere experientia docuit. His autem pulveratis utimur, vel &, majori cum emolumento, vivis cum vino albo contritis validèque expreſſis. Colatura mane jejuno ſtomacho per plures dies hauritur.

Tepidè autem applicabuntur oculo reſolventia appropriata; ut ſunt vinum ſtibiatum, Croci metallorum in aqua Chelidoniæ aut Euphraſiæ infuſio, Anagallidis ſuccus, vina cephalica, aquæ deſtillatæ Chelidoniæ, Fœniculi, Euphraſiæ, fel lucii piſcis cum pauxillo ſacchari in aquæ Euphraſiæ guttis aliquot ſolutum, aqua vitæ, ſanguis Columbinus, decocta radicum Valerianæ, Fœniculi, ſeminum Fœnugreci, Fœniculi, Florum Camæmelli, Meliloti, foliorum Ruthæ, Chelidonii majoris, Corticis Aurantiorum, Maceris, Cinnamomi, Mirrhæ, Aloës, Viperarum; Sal Viperæ aqua ſolutum; Spiritûs ſalis ammoniaci halitus per lagenæ collum, ut commendat *Boerhaavius*, oculo exceptus; cœterorumque Spirituum urinoſorum halitus ſimiles. Hæc autem ſeligentur variè, aut commiſcebuntur medicamina. Nequè enim in principio applicanda oculo valida reſolventia, ne diſſipetur calore tenuior ſeri cryſtallini portio, nevè in cryſtallinis ductibus fœx velut relinquatur, quâ Cataracta durior deinceps ac irreſolubilis fiat. A juxtà *Riverii* conſilium mitiora reſolventia initio adhibeantur (quibus etiam admiſcenda interdùm emollientia, quò præ

pediatur induratio Cataractæ) tùm ad validiora ſenſim deinceps confugiendum.

Sed & in ſubſidium advocanda erunt Errhina & Apophlegmatizantia, tùm &, quæ magni operis ſunt, Veſicatoria, quin etiam Setones in occipitio, ac fonticuli. Errhina ſiquidem & Apophlegmatizantia ſeri mucilaginoſi viſcidique in ſanguine exuperantis plurimum per ductus narium oriſque excretorios purgant, tùm maſſam ſanguineam particulis pluribus activis ac incidentibus inficiunt, quæ lympham dividant, fluxilioremque efficiant. Veſicatoria itidem ſero lymphatico viſcido ſanguinem ubertim liberant, vique inſigni ſerum hoc incidunt ubique & attenuant, adeò ut particularum Veſicatorii energia ad vaſa minima brevi tempore diffundatur. Setones ſeri exuperantis ac viſcidi effuſionem continuam promovent; ſimilemque, at non ità uberem, fovent fonticuli.

His autem omnibus incaſsùm adhibitis, expectanda Cataractæ maturitas, quò operatione Chirurgicâ dejici poſſit; ejus enim ditionis ſunt tantùmmodò Cataractæ maturæ, illudque ſolum, ut jàm anteà probatum fuit, ferendum eis ſupereſt auxilium. Poſtquàm igitur obſervator, quæ-

cumque obſtant operationi, aut favent; quæquè jàm ſuperiùs tradita fuere, ſedulò perpenderit, de operatione inſtituendâ aut non inſtituendâ judicium profectò certum feret. Cui ſi detur locus, ad ægrum præparandum ex medici conſilio venæ ſectio inſtituetur, & quidem pro variis circumſtantiis repetita aut non repetita, ampla vel parca, aut etiam omittetur. Mittitur autem ſanguis antè operationem, ob inflammationis metum, quam ex puncturâ oculus ſuſcipere poteſt; eamdem quoquè ob cauſam venæ ſectio paucis ab operatione poſt horis præſcribi ſolet. Nec omittenda purgatio per alvum, ſi pravæ digeſtionis reliquiarum indicia quædam adfuerint, aut corpus non Euchymum extiterit, quò deinceps poſt operationem, purior ſanguis ac fluxilior ſervetur; ſecùs inutilis eſt Catharſis. Diæta autem conveniens aliquo antè operationem tempore imperanda, nequè tamen tenuis, nè æger debilitetur. Nutriatur ergò alimentis facilis pepſeôs, non ſalitis nec aromatibus conditis, copiâ mediocri ſumptis, unà cum potulentis parùm generoſis; quò nimirùm vires non dejiciantur, ſanguis tamen vaſa nimiùm haud dilatet, in iiſve haud æſtuet,

aut ea nimis non ſtimulet, pertimeſcenda namquè ex operatione, ut jamjàm dictum fuit, oculi inflammatio.

Peractâ præparatione ad operationem protinùs deveniendum eſt; cujus quidem proceſſus & cautiones, tùm genuinæ acûs ophtalmicæ delineatio ab Ophtalmiatris pluribus accuratè adeò tradita ſunt, ut hîc eorum referre deſcriptionem ſatis ſupervacaneum judicem. In eam igitur tantummodò nonnulla digna notatu, animadvertere viſum eſt.

Et 1°. quidem illud ſedulò obſervandum, ut oculo ad naſum, quantùm fieri poteſt, obverſo acus cauta & intrepidâ manu duabus à corneâ lineis versùs parvum canthum inſeratur, obliquè tendendo ad cameram humoris aquei poſticam, ubi quidem per varios artificioſos motus ſursùm ac deorsùm acûs apex fertur, ut ejus dorſo membraneum velum, ſi quod ſit pupillæ protenſum, auferatur, & ad inferiora demergatur; ſeu potiùs cryſtallina lens loco detrudatur, ſubvolvatur, deprimatur, ſubque vitreo corpore collocetur, recondatur; quod quidem non ità magno, ut quidam putarent, molimine patrat operator, cùm cryſtallinum corpus, ut anteà demonſtra-

tum fuit, opacum & aridum moleque exiguius proceſſibus ciliaribus poſterioribus ac hyaloidi membranæ vix tunc cohæreat.

2°. Dùm acûs motibus premitur, fricaturque cryſtallini deprimendi facies anterior, laceratur membrana aranea, tantòque faciliùs, quò exſiccatione jàm vitâ orba, veluti obliterata eſt; forſanquè illius tenuis adeò ac arefactæ veſtigia nulla ſæpè remanent, adeò ut operator è ſacco membraneo anteriùs lacerato, lentem cryſtallinam tunc non eximat, at tantùm â cohæſione poſticâ, quæ adhùc ſed leviſſima cum proceſſibus ciliaribus ac membranâ hyaloide ſervabatur, eam liberet, deprimatque.

3°. Cùm operator intrà oculum acum movet, acûs apex ultrà pupillam evidenter cernitur. Undè ſequentia eruuntur corollaria.

Cor. 1. Datur inter uveam & cryſtallinam lentem ſpatium, quod cameram poſticam humoris aquei nominare placuit; eò quòd per pupillam communicet is liquor cum camerâ anticâ.

Cor. 2. Uvea cryſtallinæ lentis faciei anteriori non attigua eſt.

Cor. 3. Camera hæc poſtica eſt craſſitie

ſivè

ſivè profunditatis alicujus, cùm operatores primo ictu eam acu ſubeant, ac intrà illam acûs apicem motitent.

Cor. 4. Cataracta membranea non eſt, cùm in operatione cernitur acûs apex; velum enim membraneum pupillæ expanſum, quod ultrà introductum eſt corpus opacitate celaret. Verùm quotieſcumquè operationi huic adfuimus, adfuimus autẽ ſæpè, acum motitatam ſemper conſpeximus ultrà pupillam; ergò Cataractas tantùm cryſtallinas deprimi vidimus. Cùm autem cæteri in hâc operatione experti ſe quoquè ſemper acûs motum vidiſſe referant, Cataractas cryſtallinas eſſe conſueviſſe, neceſſariò inferendum. Siquè membraneas recenſuimus Cataractas, eas, né fidem viris clariſſimis derogare videremur, admiſimus; illas tamen ùt raras habemus, porrò rara non ſunt artis.

Cor. 5. Nullæ dantur in camerâ oculi anticâ veræ Cataractæ, acus enim in eam, ut demergerentur, introducenda foret, corneaque pungenda, quod ſecùs fit in operatione Cataractæ.

4. Quâ proportione deprimitur Cataracta, aut acu ſubjecta continetur, pupilla in ſui extenſione nigredinem induit;

cùm ſcilicet cryſtallina lens opaca ſupprimitur, ac ſpectatoris viſum fugit; tunc enim ab ea radii ampliùs non reflectuntur, tranſeunt autem liberè in vitreum corpus pellucidum, undè non reflectuntur, nihilque proindè per uveæ foramen conſpicitur, quod ſic ceu nigrum percipitur.

5°. Depreſſo obſtaculo opaco æger interdùm viſum haud recuperat; quòd tunc contrà ſpem vel vitreum corpus opacum quoque ſit; aut retina reſoluta; aut membranea hyaloïdes in facie anteriori vitrei, quâ cryſtallino adhærebat, ſpiſſitudinem ac opacitatem contraxerit; aut laciniæ tunicæ araneæ non deletæ faciem vitrei anteriorem tegant.

6°. Æger nonnunquàm mox ab operatione videt, exactis autem diebus aliquot rursùm orbatur viſu; Vel quòd pupillæ obverſatur iterùm lens cryſtallina opaca, tuncque Cataractam aïunt aſcendiſſe; vel etiam, quod mirum, quamvis Cataracta non ſurrexerit. Ratio eſt, vel quod operatoris acu papillares ductus quidam vitrei ſauciati fuerint, vel quòd per cryſtallini opaci ſubter vitreum depreſſionem plures diſrupti fuerint ductus ſimiles, ità

ıt alicubi per vitreum liquor non propul-
ſus, moramque nectens, opacitatem in eo
excitarit.

7°. Viſus perficitur cryſtallino quan-
quàm depreſſo, quòd tunc vitrei corporis
pars anterior à cryſtallino depreſſo ac col-
locato ſede partim depulſa, tum ſcleroti-
dis ac muſculorum oculi vi preſſivà pro-
pulſa, locum cryſtallini occupare cogatur,
ideòque in umbonem anteriùs efformari;
cujus quidem ſuperficiei convexæ ratione
radii obliquè ex aqueo humore in vi-
treum tranſeuntes refracti in ſemet colli-
gantur, ac peniculos efforment, quorum
apices in retinâ præter propter deſinentes
conſtituantur. Indè deducendum datur
cryſtallinam lentem ad viſum abſolutè ne-
ceſſariam non eſſe. Quod etiam demonſ-
trant artificiales oculi *Hugenii* ac *Mulleri*.
Quibus tamen cryſtallina lens demiſſa eſt,
ii perſpicillis utrimque convexis, quò vi-
deant acutiùs, plerumquè indigent, quòd
tanta non fiat ex aqueo in vitreum, quàm
ex aqueo in cryſtallinum refractio.

8°. Sed quarè nonnullis hæc operatio
viſum acutiorem conciliavit? Reſponde-
mus hoc iis accidiſſe, qui ſuperficie an-
teriori cryſtallini convexâ nimis à naturâ

donati fuerant, indè enim refractiones fiebant nimiæ; ex vitreo autem in ejus locum poſt operationem propulſo temperatæ fuere, quæ omnia Optices legum conſectaria ſunt.

FINIS.

ERRATA.

P*Ag.* 2. *lin.* 8. autem, del.

Pag. 16. *lin.* 12. binc, *lege* hinc.

Pag. 34. *lin.* 21. ſymphaticorum, *leg* ſympaticorum.

Pag. 36. *lin.* 7. ſymphaticè, *leg.* ſympathicè.